

ПАРЛАМЕНТЫМ ИЗИЧЭЗЫУ ЗЭХЭСЫГЪУ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм тыгъуасэ, гъэтхапэм и 12-м, зичэзыу я 35-рэ зэхэсыгъо илагъ. Ащ илофшэн хэлэжыгъэх Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан, Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, федеральнэ инспектор шхьалэу Адыгеим щылэ Лылуужу Адам, федеральнэ, республикэ гъэцэкэкло къулыкхуэхэм, муниципальнэ образованийэхэм, общественнэ организациехэм ялыкхуэхэр, нэмыкхуэ рагъэблэгъагъэхэр.

Депутатхэр Ioфыгъо 30-м еху хэлплагъэх: хэбзэгъуэуцугъэхэм зэхьоклыныгъэхэр афа-

Украинэм илофхэм язытет тегушчылагъэх

шыгъэх, нэмык унашъохэр аштагъэх. Депутатэу Мырзэ Джанбэч дырагъашти, Урысые Федерацием ФедерациемкIэ и Совет Украинэм кышыхуэгъэхэм апкъ кыкIэу Урысые Федерацием исубъектхэм якъэралыгъо хэбзэ къулыкхуэхэм афэклорэ Джэпсальэу кышыхуэгъэхэм тегушчылагъэхэмкIэ зэхэсыгъом илофшэн рагъэжыгъа. А Ioфым

фэгъэхыгъэу депутатхэм ашхъэ кышыхуэгъагъ Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан.

— Мамырныгъэ-зэшлуныгъэ щылаклэм фэе пстэуи тикъэралыгъо и Лышхъэу Владимир Путинэм Украинэм ехылагъэ еклопакIэу зыдылгъэхэм адырамыгъэштэн альэкIыштэп, — кылуагъ Тхьаклушынэ Ас-

лъан. — Джащ фэдэу ФедерациемкIэ Советым а хуэгъа-шлагъэхэм еклопакIэу афырилэр шхъыхыгъэу кылуагъ, тапэкIэ тызэрэзеклошт шыкIэр кытфигъэнэфагъ. Сэ унашъо сшыгъэ Украинэм ичIыплэ зэфэшхъафхэм Iэпылэгъу афэхуэгъэным хэлэжыгъэ правительствэ коммиссие зэхэжэгъэнэу. Сэ коммиссием сырипэжэшт. Ащ хэ-

хыащтых Адыгеим иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр. Сыкъяджэ депутат корпусым илыкхуэхэр, гражданскэ обществэм щыцхэри кыыхэханхуэ. Политикэ, моральнэ ыкIи мылкыу Iэпылэгъу ткъош Украинэм ичIыфхэм альэгъэгъэсыным фэшI плэзэ клэкIым ищыкIэгъэ Ioфыгъохэр зетхыащтых.

Зэхэсыгъом Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хыкум итхьаматэу шагъэнэфагъ. Бюллетеньхэр агъэфедэхэзэ шъэф шыкIэм тетэу мэкъэтыныр зы-зэхэжэ, зикандидатурэ къагъэлъэгъогъэ Лъэхъотыкыо Аскэр депутатхэм янахыбэм дыригъэштагъ, Конституционнэ Хыкумым итхьаматэу агъэнэфагъ.

Адыгэ Республикэм и Уплэ-кIу-лпытэкIо палатэ 2013-рэ илъэсым Ioф зеришлагъэм ехылагъэ зэфэхысыжыгъэу ащ итхьаматэу Мэхъош Рэщидэ кышыхуэгъэм депутатхэр едэу-гъэх, игъоу альэгъу. Адыгэ Республикэм 2014-рэ илъэсымкIэ ыкIи 2015 — 2016-рэ илъэсхэмкIэ иреспубликэ бюджет зэхьоклыныгъэхэр фашыгъэх, нэмык хэбзэгъуэуцугъэхэр аштагъэх.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и Указ

Т.А. Сихъум щытхуэцIэу «Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухуэмэгъэнымкIэ изаслуженнэ IoфышI» зыфиорэр фэгъэшъошэгъэным ехылагъ

Псауныгъэр Адыгэ Республикэм кышыхуэмэгъэным илахэ зэрэхышыгъэрэм ыкIи илъэсыбэ хуэгъу гуетыныгъэ фырилэу Ioф зеришлэрэм афэшI щытхуэцIэу «Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухуэмэгъэнымкIэ изаслуженнэ IoфышI» зыфиорэр Сихъу Тэмарэ Аслъамбэч ыпхъум — Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухуэмэгъэнымкIэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ республикэ клиникэ симэджэ-щым» иврач-физиотерапевт фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЬАКИУШЫНЭ Аслъан къ. Мыекъуапэ, гъэтхапэм и 6, 2014-рэ илъэс N 29

Зэпхыныгъэу ялэр агъэпытэшт

Адыгеимрэ ыпшъэкIэ зигугъу къэтшыгъэ Департаментымрэ яло зэхэлъэу, сьд фэдэрэ лъэныкIокIи зегурылохэу Ioф зэрэ-зэдашлэрэр АР-м и Лышхъэу пэублэм кышыхуэгъэхэм. Мэкъу-мэщым ыпшъэкIэ Адыгеим гумэкIыгъоу, шыкIагъэу илэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм, ащкIэ федеральнэ гупчэр Iэпылэгъу кыфэхуэным мэхъанэшхо зери-лэм кыкIигъэтхыгъ.

— УФ-м мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэрэ Адыгеимрэ чанэу зэрэзэдажыгъэхэрэм ишлу-гъэкIэ мы аужырэ илъэсхэм зэшIотхын тлэкIыгъэр макIэп. Фельдшер-мамыку Iэзэплэ 22-рэ тшыгъэ, псырыкIопIэ километрэ 226-рэ фэдиз дгъэ-псыгъэ ыкIи псэуплэхэм гъэсты-ныпхъэ шхуантIэр ятщэлагъ, джащ фэдэу къуаджэм дэс унэгъо 200-м ехуэмэ псэуплэ сер-тификатхэр яттыгъэх. А зэкIэри гъэхъэгъэшукIэ плытэ хуэшт, ау джыри Ioф зыдэтшэн фаеу тапэ илпыр макIэп, а лъэны-кхэхэр арых анахъэу тыналэ зытедгъэтынхэ фаер, — кылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Непэ ехуэплэу Адыгеим социальнэ-экономикэ хэхьоныгъэу

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан УФ-м мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ къуаджэхэм яхэхьоныгъэкIэ ыкIи социальнэ политикэмкIэ и Департамент ипашэу Дмитрий Тороповым тыгъуасэ Iулагъ. Ащ хэлэжыгъэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Муратрэ республикэм мэкъу-мэщымкIэ иминистрэу Юрий Петровымрэ.

ышыгъэхэм АР-м и Лышхъэу клэкIэу къащыуцугъ. Ащ кызэ-рилуагъэмкIэ, мы аужырэ илъэсхэм республикэм иэкономикэ сомэ миллиарди 100 фэдиз инвестициеу кыхалхыагъ. Мы хэхьоныгъэхэм къащымыуцухэу ыпэкIэ лыкIотэнхэ гухэлэ зэрэщыIэми кыкIигъэтхыгъ. МышкIэ анахъэу зыщыгугъэхуэ кыгъэнэфагъэр зеклоныр ары.

Федеральнэ гупчэм кытIуп-щырэ ахъщэр игъом ыкIи ищы-кIагъэм зэрэпэлугагъэхэрэм, мэкъу-мэщым епхыгъэ програм-мэхэм чанэу зэрэхэлажыгъэхэрэм афэшI республикэм ипашэхэм зэрэфэрэзэр кылуагъ нэужым гушылэ зыштэгъэ Дмитрий Тороповым. Федеральнэ програм-мэу «Къоджэ псэуплэхэм зыпкъ

итэу хэхьоныгъэхэр ашлынхэр» зыфиорэм кыдыхэлъытагъэу 2013-рэ илъэсым Адыгеим сомэ миллион 95-рэ кызэрэфатIуп-щыгъэр, мы илъэсми а пчъагъэр кызэрэнэжыгъэр ащ кыхыгъэ-щыгъ. Мыщ кыдыхэлъытагъэу къоджэ псэуплэхэм газыр, псыр алэкIэгъэхъэгъэным, анахъэу цыфхэм псэуплэхэр афэшIыгъэнхэм аналэ тырагъэтынэу кыгъэнэфа-гъэх. Социальнэ мэхъанэ зилэ псэуалъэхэр агъэпсынхэм пае джы къоджэ псэуплэхэм инве-стиционнэ проектхэр агъэхъа-зырхэзэ ашын зэрэфаер, ар программэм клэу кызэрэхэ-хыагъэр Д.Тороповым кылуагъ.

Программэм кыдылътэрэ лъэныкыо пстэури гъэцэкIэгъэ-ным пае федеральнэ гупчэм

кытIупщырэ ахъщэм дакIоу ежы шьолъырым имылкыуи ащ хилъ-хъан зэрэфаер мыщ дэжыым зыщыбгъэгъупшэ хуэштэп. АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Муратэ кызырилуа-гъэмкIэ, мы еклопакIэм икIэ-рыкIэу ухэлпэжыныр ыкIи регионым ыгъэкIодырэ ахъщэм ипроцент нахэ макIэ шыгъэныр нахэ тэрэз. УФ-м мэкъу-мэ-щымкIэ и Министерствэ илэ программэхэм япхыгъэу Мые-кIопэ районым икыушхъэхэм адэжэ псэуплэхэр щыгъэпсы-гъэмэ зеклоным хэхьоныгъэ-хэр ышлынхэмкIэ амалышIоу зэрэщытыгъыр, джащ фэдэу мы чIыплэхэм унэе предприя-тие цыкIухэр къащызэлупххэмэ ишIогъэшхо кызэрэклоштыр лъэ-ныкыуитIуми зэдаштагъ. Джащ фэдэу илъэситIум кыкIокIэ Адыгеим фельдшер-мамыку Iэзэплэ 25-рэ шагъэпсынэу зэ-зэгыгъэх. Ащ нэмыкIэу къуа-джэу Джамбэчыне гурыт еджэ-пакIэ шашынымкIэ амалэу щылэхэм атегушчылагъэх.

АР-м и Лышхъэу унашъоу ышыгъэм диштэу «Адыгеим мэкъумэщ хызмэтымкIэ иза-служеннэ IoфышI» зыфиорэ щытхуэцIэр Дмитрий Тороповым фэгъэшъошагъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Бзылъфыгъэхэм афэгушыуагъэх

Сурэтым итыр: гъогу-патруль къулыкъум ивзвод икомандир игуадзэу Болэкъо Азэмат.

Гъэтхэпэм и 7-м, бзылъфыгъэхэм я Дунэе мафэ ипэгъоклэу, гъогурыкълоныр щынэгъончъэнымкӀэ кӀэралыгъо инспекцием и ГъэлорышлӀплӀэ кӀэщакӀо фэхъуи, «Леди за рулем» зыфилорэ юфтхьабзэр зэхичагъ. МыщкӀэ зэхэщакӀохэм мурдэу ялагъэр гъогурыкълоныр щынэгъончъэу щытынымкӀэ гумэкӀыгъоу къэуцухэрэм анаӀэ тыргъэдзэгъэныр ары.

ГъэлорышлӀплӀэм икӀулыкъушӀэхэм рулым кӀэрыс бзылъфыгъэхэр къагъэуцухэзэ, ямэфэкӀыкӀэ афэгушыуагъэх ыкӀи кӀэагъэгъэхэмрэ нӀпӀеплӀ откриткӀэхэмрэ аратыгъэх. Бзылъфыгъэхэм щыӀекӀэшӀу ялӀнӀу афӀлӀэуагъэх, ащ даклоуи гъогум сакъыныгъэ кӀызщызхагъӀэнӀу, гъогурыкълоным ишапхъэхэр амыукъонхӀу аралагъ.

Мыщ фӀэдэ юфтхьабзэхэр илӀэс къэс Адыгэ Республикэм щызэхӀагъ. МӀфӀкӀ нӀшанӀ яӀ нахъ мышлӀми, гъогурыкълоныр щынэгъончъэным фӀэгъэхыгъэ юфтхьабзэхэм язэхӀӀӀнӀи анаӀэ тырагъэты.

Полицием икапитанэу Ю. МАНЖУРИНА.

ЯзекӀуакӀэ тшӀотӀэрӀзӀп

ПоселкӀэу Каменномостскэм дӀэт еджапӀэм тӀэ тыщеджӀэ. Украинэм непӀэ щыхъурӀэр къыд-гурымыуапӀми, тыгу лӀэшӀу афӀзуи. Ащ фӀэгъэхыгъэ къабарӀу зэхӀтырӀэм, заом илӀэ-хъан тыгу къагъӀыжъы. ХӀэта заорӀэр? ХӀэта зӀзаорӀэр? ЗӀрӀзэхӀтыгъэмкӀэ, Украинэм итыгъэкъохапӀӀкӀэ гъӀзӀзгъэ шӀольбырым къыкӀыгъэхэр дӀгъоу еджагъэхӀу ыкӀи уӀэ-шыгъэхӀу зыкӀалӀэтыгъ, къӀэлэ шъхъалӀу Киев аштагъ. Ахэм националистӀу залытӀажъы, БандерӀэр ШухевичӀр ягъусӀхӀу аӀо. Агу римыхъӀу зыкӀызфӀалӀэтыгъэр цыфхэм хадзыгъэ президентӀу Янукович илӀнатӀэ тырахыӀнӀу, нӀужым Евросоюзым хӀэхъажъынхӀу

ары. ХабзӀэр заштӀэм, Украинэм щыпсӀурӀэ урысхэм зао арашӀылагъ. СыдӀуштӀу угу-пшысӀан фая ялӀӀпкыбзӀ урысхэр рыгушылӀнхэр афӀмыдӀ-ным, урыс гушылӀэ кӀызыхага-фӀкӀэ, хъапсым чӀӀсхэм фӀдӀу бгъӀпщынӀнхэм фӀшӀ!?

Адыгеим ыкӀи ПшызӀэ шӀольыр ащыпсӀурӀэ цыфхэм гумэкӀыгъоу Украинэм къытӀеджагъэм телевидениемкӀэ еплӀынхэр къын къащӀхъу, сыда плӀомӀэ тилӀӀпкӀэ щыщхэм ялахылыбӀэ ащ щӀӀсӀу, зӀблагъэ хъугъэ унагъохӀи мымакӀӀу бгъотышт. Урысыер, УкраинӀэр, Белоруссиер зӀпӀблагъэхӀу сыдигъуи зӀкӀотыштыгъэх. Джы Урысыем гу чыӀӀэ къыфырялӀу, алӀӀгъун амылӀӀкӀӀу къызатхыкӀӀ,

пкыхъэ лаем тыхӀэтым фӀдӀу тшӀошъ дгъэхъунӀу тыфаеп.

АдӀэ сыдӀуштӀу къыбгуры-лошта, националистӀу зызылӀытӀажъырӀэ цыфхэр, ЕвропӀэм шӀульӀбанӀэ, ау ащ бӀшлагъэ зӀкӀӀэм ялӀӀпкыи абзи зӀфӀдӀу зилорӀэр. Сыдигъуи Урысыер Украинэм илӀпылӀгъу зӀрӀфӀхъуштыгъэр шӀугу къӀажугъӀыжъ!

Украинэм непӀэ изытет тилӀеджапӀӀэ чӀӀс кӀӀлӀеджакӀохэр зӀкӀӀэ егъӀгумӀкы. Урысыем ис цыфхэм тӀри тыргъу-сӀу, тлӀӀгъурӀэр зӀрӀмытӀэр-зыр кӀыхӀэтӀгъэщы.

КаменномостскӀэ гурыт еджапӀӀу N 7-м щеджӀхӀэрӀм ацӀӀкӀӀэ къӀзытхыгъэр Влада СОВЕРШАЕВА.

ЗӀгоожъыгъ

МыекъуапӀэ щыщ хъульфыгъӀу 2013-рӀэ илӀӀсым бӀдзӀ-огъу мазӀэм хӀбзӀуконыгъэ зӀ-зыхъагъэм тазырӀу сомӀи 100 ытынӀу щытыгъ. Ащ иплӀлӀэ зекӀым, ар ымыпщыныгъӀу къычӀӀкыгъ. Ащ ыпкӀэ къыкыкӀӀэ хъульфыгъэм административнӀэ пшӀӀӀдӀӀкыжъӀу шӀокӀи зымылӀэ юфшӀлӀнхэр сыхъат 50-рӀэ ыгъӀӀӀкӀӀнхӀу тыралъхъагъ.

Ау унашъоу щылӀэр ыгъӀӀӀ-кӀӀным ар дӀгулагъӀп. Хыкум приставхэр хъульфыгъэм лӀу-клагъӀх ыкӀи изекӀуакӀэ къыкӀӀӀыкӀон ылӀӀӀкыштыр гура-гъӀуагъ.

Адыгэ Республикэм хӀгъӀгу кӀоцӀ юфхэмкӀэ и МинистерствӀэ иотдел мы лофыгъом фӀгъэхыгъэ протокол зэхигъу-цагъ. Хъульфыгъэм тыралъхъ-

гъэ пшӀӀӀдӀӀкыжъыр илӀӀэсны-къом ехъугъӀу зӀримыгъӀа-кӀӀрӀэм ыпкӀэ къыкыкӀӀэ, тазы-рӀу сомӀэ мини 150-рӀэ хыку-мым тирилъхъагъ. Ащ нӀмы-кӀӀу шӀокӀи зымылӀэ юфшӀлӀнхэр ыгъӀӀӀкӀӀнхӀу къытенагъэх.

ШӀугу къӀтӀгъӀыжъы, тазы-рӀу къыптыралъхъагъэр мӀфӀэ 30-м къыкӀоцӀ ппщынын фае. Ащ зыблӀкырӀэм пшӀӀӀдӀӀкыжъыр нахъ агъӀӀӀшышт.

(Тикорр.).

МашӀом шъуфӀэсакъ

ИлӀӀэс къӀэс, гъатхэм икыхъӀгъухэм, къалӀу МыекъуапӀэ машӀор къыщызӀкӀӀнӀным ищы-нагъо къӀуцу. ХабзӀэ зӀрӀхъугъӀу, а лӀӀхъа-ным уцыжъ гъугъэхэр, чыгъ тхъапӀхэр ыкӀи кӀымӀфӀэ ужым хӀкӀӀу къызӀтырихъагъэхэр агъӀӀстых.

Шапхъэхэр аукохӀӀӀ псӀӀу-плӀэхэм апӀӀгъунӀгъоу хӀкӀхэр загъӀӀстыхӀкӀӀ, бӀрӀэ къыхӀӀкы ежъ псӀӀӀӀӀри ыкӀи ащ къыпӀ-гъунӀгъоу щыт псӀӀуапӀӀхӀери

машӀом зӀлӀыштӀхӀу. ОшӀӀ-дӀэ-мышлӀэ юфхэмкӀэ МинистерствӀэм икӀулыкъушӀӀэхэм цыфхэм машӀом зыщаухъумӀнымкӀэ сыд фӀдизӀу макъӀэ арагъӀуми, кы-

мӀфӀэ ужым ахэм ящагухэр, яурамхэр аукоӀбзыхӀу аӀозӀэ хӀкӀхэм машӀор аклагъанӀшъ, ежъхэм яӀоф ыуж ехъажъы. НӀужым машӀор цыкӀу-цы-кӀоу лыкылуатӀӀӀ псӀӀуапӀӀхэм аӀӀӀнӀ.

Уцыр ыкӀи чыгъ тхъапӀэр зыбгъӀӀстыхӀӀкӀӀ, ар зыгъеты-гъэ чыгур илӀӀэсиблым къыкӀоцӀ зыпкӀэ иуцожъышт къоды. Ащ нӀмыкӀӀу, хӀкӀхэр ыкӀи хыпкӀхэр зыстыхӀӀкӀӀӀ ахэм къапы-кырӀэ цӀенаут зыхӀӀлӀ вѐщѐст-вохэм жъыр аушӀои. Ащ къы-

хӀкӀӀуи цыфым ипсауныгъӀ-кӀӀэ щынагъоу мӀхъу. ОшӀӀ-дӀэ-мышлӀэ юф къӀхъоу, машӀом зыкышӀтӀӀмӀ, цыфхэм макъӀэ языгъӀӀурӀэ пкыгъохэр къоджӀэ псӀӀӀӀӀхэм, дачӀхэм адӀтын-хӀэ ыкӀи псӀӀу машӀор зӀрагъӀ-кӀӀӀӀщтыр гъӀхъазырыгъӀу ялӀн фае. ПсӀӀуалӀӀэ пӀӀпчӀ псыр зӀ-рыт къӀӀмӀӀӀнӀшӀохэр ыкӀи ма-шӀор зӀрагъӀӀкӀӀӀӀӀрӀэ пкыгъо-хэр илӀнхӀу щыт. Джаш фӀдӀу къоджӀэ псӀӀӀӀӀхэм ыкӀи ахэм къапӀӀгъунӀгъоу щыт псӀӀуалӀӀхэм ошӀӀ-дӀэмышлӀэ юф-кӀӀэ машӀор къащыжъумӀ, мӀшӀо-гъӀӀкӀӀӀӀ кӀулыкъум теонхӀэ зӀ-ралӀӀӀкыштыт телефоныр ыкӀи радио зӀпхыныгъэр ялӀнхӀэ фае.

БӀрӀэ къыхӀӀкы цыфыр емы-гупшысӀу тутыншъуафӀэр, мы-гъӀӀкӀӀӀӀӀгъэ сырнычыпӀэр гъогу-напцӀэм, мӀз гъӀхъунӀэм, шӀо-фым ащычӀидзӀхӀу. Ау зыпари егупшысӀӀрӀӀ ащ ыпкӀэ къыкы-кӀӀэ машӀом зыкышӀтӀӀн зӀри-лӀӀӀкыштыт, ащ къыхӀӀкӀӀуи хъу-плӀӀхэм, мӀз гъӀхъунӀхэм яягъэ зӀрекӀырӀэм.

МыекъуапӀэ щыпсӀӀуэхӀрӀэм ма-шӀом ылӀӀныкыӀӀкӀӀэ сакъыны-гъэ къызагъӀӀӀнӀу тыкӀяджӀэ, къышӀупӀӀгъунӀгъу цыфхэр ыкӀи шъукъӀӀзыуцухъӀэр дунаир къӀ-шъууухъумӀх.

МӀшӀогъӀӀкӀӀӀӀ кӀулыкъум иинспекторхӀу С. ДАВЫДОВ, Ф. АУЛЬ.

ТЫФӀГУШӀО!

КӀӀсӀӀбӀжъ зӀш цыкӀлӀхӀу Тимур, ХъазрӀт, БайзӀт ятӀӀжъӀу Нурбий псаоу, узынчъӀу ыныбжъ 75-рӀэ зӀ-рӀӀхъугъэм пае фӀгъушӀох!

ТитӀтӀжъ лӀаплӀу Нурбий!

Хъярыр къыӀобӀкӀӀу, псауныгъэ пытӀэ уилӀу илӀӀэсыбӀрӀэ упсӀӀунӀу пфӀӀтӀӀо!

Сакъыныгъэ кӀызыхагъӀфӀнӀу къяджӀэ

Гъогурыкълоныр щынӀӀгъон-чъӀӀным, гъогухэм къате-хъухъӀрӀэ хъугъӀ-шлагъӀхэр нахъ макӀӀэ шыгъӀнхэм ыкӀи ахэм къахӀӀкӀӀу тхъамыкӀлагъохэр къӀэмыгъӀхъугъӀнхэм фӀшӀ! «ПсынкӀлагъ», «ЩынӀӀгъончъӀӀным ибгырыпх» зыфилорӀэ юфтхьабзӀхэр бӀмышӀӀу Адыгэ Республикэм щыкӀуагъэх.

Мы юфтхьабзӀр окӀофӀэ АР-м гъогурыкълоныр щынӀ-гъончъӀӀнымкӀэ кӀӀралыгъо ин-спекцием икӀулыкъушӀӀэхэм гъогурыкълоным ишапхъӀхэр аукоӀуагъэхӀу хъугъӀ-шлагъӀэ 1851-рӀэ къычӀлагъӀыгъ. Ахэм ащыщӀу псынклащӀу зӀчӀӀгъӀ-хӀэ водителӀ 538-мӀ админист-ративнӀэ пшӀӀӀдӀӀкыжъхэр аты-ралъхъагъэх. ЩынӀӀгъончъӀӀным ибгырыпх пылӀ шапхъӀхэр зӀ-рамыгъӀӀӀклагъӀхэм пае ад-министративнӀэ юф 222-рӀэ

ыкӀи кӀӀӀӀӀӀӀӀӀхэр зӀрӀзӀра-щӀрӀэ хъушъхъафыкыгъӀгъэ тлы-сынӀӀӀхэр автомобильхэм зӀ-рарымытхэмкӀэ юфыгъо 50 къызӀӀуахыгъэх.

АР-м гъогурыкълоныр щынӀ-гъончъӀӀнымкӀэ икӀӀӀралыгъо инспекцие икӀулыкъушӀӀэхэр зӀкӀӀэ гъогум тетхэм къяджӀэ хъугъӀ-шлагъӀхэр къӀэмыгъӀхъу-гъӀнхэм фӀшӀ гъогурыкълоным ишапхъӀхэр амыукъонхӀу, са-кыныгъэ кӀызагъӀӀӀнӀу.

(Тикорр.).

— Ори ренәу укытхәтышъ, ошлӕ, — икӕлӕтӕнхӕр кырегӕа-жӕ Хӕдӕгӕлӕ Мӕджидӕ, — гъерекло имызакъоу, блӕкыгӕ илӕс зӕклӕлыкӕхэм лӕжыгӕ дӕгъу кӕтхыжыгӕ ты-кызырӕрыкӕуагӕр. Ау кызы-тынӕкыгӕ илӕсым фӕдӕу гӕхӕгӕ ин дӕдӕхӕр тшыхӕу зыкли кыхӕкыгӕлӕп.

Гъомылапхӕм пае лӕжыгӕ тонн 65636-рӕ кӕтӕлжыгӕ. Ащ фӕдиз лӕжыгӕ тирайон зы-зӕхӕагӕм кышыублагӕу тыхӕмбархӕм арагӕолӕжӕу кыхӕкыгӕу тинахыжӕхӕм кӕшӕлжырӕп. Коцым изакъоу тонн мин 32-рӕ кӕтхыжыгӕ. Нахыпӕм зӕптӕумкли гъомы-лапхӕм пае лӕжыгӕхӕр зӕ-хӕубытагӕу ащ фӕдиз рай-оным кымыхыжӕу илӕс пчӕагӕ кыхӕкыгӕ. Хӕм гек-тар тельтӕу центнер 59-м еху кытыгӕ.

— Гъерекло тимеханизатор-хӕм анахъ агӕбӕгӕагӕхӕр пропащнӕ-техническӕ лӕжыгӕхӕр ары, — ипсалӕ лӕг-гӕкӕуатӕ Хӕдӕгӕлӕм. — Нат-рыф гектар 4500-у ашӕгӕагӕм гектар тельтӕу утыжыгӕу центнер 54-рӕ фӕдиз кырахы-жыгӕ, тонн мин 25-м шлоклӕу кӕхыжыгӕ, ар лофшӕгӕшху.

Натрыфыр анахъ зыцагӕ-бӕгӕуагӕми ацӕ кӕсlo сшlo-игӕу. Джӕджӕхӕблӕ дӕт фир-мӕу «Синдика-Агром» (ипащӕр Кушӕу Рӕмӕзан) гектар пӕпчъ натрыф центнери 101,4-рӕ кы-щахыжыгӕ. Ащ фӕдиз лӕ-жыгӕ районым кышырагӕтӕу зыкли кыхӕкыгӕлӕп. Афӕунӕ Исмахылӕ зипӕщӕ фирмӕу «Киево-Жураками» натрыфым изы гектар центнер 71,3-рӕ кы-шырахыжыгӕ. Гъобӕкӕуаеклӕ фермерӕу Шӕхӕлӕхӕ Мӕдини гектар пӕпчъ натрыф центнер 70-рӕ кыригӕтӕгӕ. Гъерекло тыгӕгӕзӕ гектар 7500-у ти-лагӕр игъом лутхыжы, тонн мин 13 фӕдиз тыхӕмбархӕм арагӕоужыгӕагӕ.

Корр.: Адӕ районым илофшӕгӕшху кӕ-зыгӕлыхыгӕм ацӕ кытфелоба.

Хь. М.: Ахӕм афӕдӕхӕри зӕ-рӕтилӕхӕр ори ошлӕ. Коцымкли, натрыфымкли, тыгӕгӕазӕмкли гектар пӕпчъ анахъ лӕжыгӕ маклӕ кӕзыыхыжыгӕр хыыз-мӕтшлӕлӕу «Мега» зыфилорӕр ары. Фирмӕ пӕрытхӕр хӕгӕклӕ-хи, ащ илофшӕлагӕ районым гурьтымклӕ игӕхӕагӕхӕм аӕ-чыжӕ. Ау мы илӕсым нахъ кызыкырыужыгӕнӕу алуагӕшъ, тӕгӕгӕ ягушӕлӕ фӕшыпкӕн-хӕу. Джащ фӕд, районым гу-рытымклӕ игӕхӕагӕхӕм алы-клахӕхӕрӕп хызмӕтшлӕлӕхӕу

Гъомылапхӕм пае лӕжыгӕ тонн 65636-рӕ кӕтӕлжыгӕ. Ащ фӕдиз лӕжыгӕ тирайон зы-зӕхӕагӕм кышыублагӕу тыхӕмбархӕм арагӕолӕжӕу кыхӕкыгӕу тинахыжӕхӕм кӕшӕлжырӕп. Коцым изакъоу тонн мин 32-рӕ кӕтхыжыгӕ. Нахыпӕм зӕптӕумкли гъомылап-хӕм пае лӕжыгӕхӕр зӕхӕубытагӕу ащ фӕдиз рай-оным кымыхыжӕу илӕс пчӕагӕ кыхӕкыгӕ. Хӕм гектар тельтӕу центнер 59-м еху кытыгӕ.

Гъерекло тимеханизаторхӕм анахъ агӕбӕгӕ-гӕагӕхӕр пропащнӕ-техническӕ лӕжыгӕхӕр ары, — ипсалӕ лӕгӕкӕуатӕ Хӕдӕгӕлӕм. — Натрыф гектар 4500-у ашӕгӕагӕм гектар те-льтӕу утыжыгӕу центнер 54-рӕ фӕдиз кыра-хыжыгӕ, тонн мин 25-м шлоклӕу кӕхыжыгӕ, ар лофшӕгӕшху.

Бӕмышӕу Теуцожь районым мӕкӕу-мӕщымклӕ игӕлорышлӕлӕ тышылагӕ гъэтхӕ губгӕо лофшӕлӕнхӕр игъом ыкли дӕгъоу зӕшлохыгӕнхӕм зӕрӕфӕхӕазырхӕр зӕдгӕшӕлӕ тшлоигъоу. Упчӕлӕхӕр бӕ хъуштыгӕх. Илӕсӕу кызытынӕкыгӕм рай-оным ичыгулӕжӕхӕм гӕхӕгӕшӕлӕхӕр ашыгӕх. Ащ ыпӕрӕ илӕсхӕми ялофшӕ-гӕхӕр мыдӕиштыгӕхӕми, гъерекло, фӕдӕ кыхӕмыкыгӕу, лӕжыгӕшхо дӕдӕ кӕхыжыгӕагӕ. Ащ фӕшӕ Адыгӕ Республикӕм и Лышӕхӕу Тхӕакӕушынӕ Аслӕан район администрацием ипащӕу Хӕачмамыкӕо Азӕмат апшӕрӕ лӕагӕлӕ зилӕ Дип-ломымрӕ ахӕцӕ шлухӕафтынӕу сомӕ минишӕрӕ кыритыгӕагӕ.

Адӕ а гъунӕпкӕ шлагӕохӕу гъерекло аштагӕхӕм кӕащамыгӕклӕным, джыри апӕ рагӕхӕузӕ лӕжӕнхӕм, гӕхӕгӕшӕлӕхӕр ашлынхӕм фӕшӕ непӕ ехӕулӕу сьд фӕдӕ лофшӕлагӕа ялӕхӕр? Ябжыхӕсӕхӕм кымафӕр сьдӕуштыгӕу рахыгӕа? Ахӕм язытет нахышӕу шыгӕнӕм сьдӕуштыгӕу дӕлажӕхӕр? Гъэтхӕ лӕжыгӕхӕр зыцагӕбӕ-гӕоштыгӕ хӕсӕхӕр жьогӕахӕа? Чыгӕшӕлоу ящыклагӕхӕр кӕащӕгӕа? Натрыфыр, тыгӕгӕазӕр, нӕмыклӕ чылапхӕхӕр, техникӕу губгӕом ращӕштыгӕу хӕазырхӕа?

Ахӕм ыкли нӕмыклӕ упчӕу тызыгӕгӕумӕкыхӕрӕм яджӕуапхӕр зӕдгӕшӕлӕ тшлоигъоу районым мӕкӕу-мӕщымклӕ игӕлорышлӕлӕ ипащӕу Хӕдӕгӕлӕ Мӕджидӕ зылудгӕагӕ. Зӕдӕгушыгӕоу зӕдытилагӕр мыщ кыкӕлӕлыкӕоу кыхӕтӕуы.

Гъэтхӕ лофшӕлӕнхӕм афӕхӕазырхӕа?

«Шансым», «Гранитым» ялоф-шлагӕхӕри. Арышъ, тифирмӕ пӕрытхӕу зигугӕу кӕтшыгӕхӕм акырыпльыхӕзӕ ялофшлагӕхӕм кӕахагӕахӕомӕ, лӕжыгӕм икӕхыжыгӕнклӕ районым джы-ри гъунӕпкӕклӕхӕр ыштӕнхӕмклӕ амалышӕлӕхӕр цылӕх.

Корр.: Адӕ а амалышӕ-хӕр кызыфӕгӕфӕд-гӕнхӕм, гъерекло гӕ-хӕагӕу шъуилагӕхӕм кӕащышӕумыгӕклӕным фӕшӕ непӕ шъуилофшӕлӕ-хӕр сьдӕуштыгӕу зӕхӕшӕ-щӕхӕр? Гъэтхӕ губгӕо лофшӕлӕнхӕм сьдӕуштыгӕу зафӕжӕуӕхӕазырхӕа? Кӕетӕгӕгӕагӕ бжыхӕ-сӕхӕмклӕ. Сьдӕуштыгӕу ахӕм кымафӕр рахыгӕа, язытет нахышӕу шы-гӕнӕм фӕшӕ сьдӕушӕр?

Хь. М.: Бжыхӕсӕ гектар 9618-у тилӕр гъерекло анахъ охӕтӕшӕлӕхӕм тпхыгӕ. Лӕжыгӕшӕхӕ кӕзытырӕ чылӕпхӕ лӕпкышӕлӕхӕу апӕр репродук-ция зилӕхӕм минеральнӕ чыгӕ-шӕлӕхӕр адыхӕтлӕхӕагӕх. Клы-мӕфӕ лӕхӕанхӕм цыгӕо-шъуае-хӕм, былым шӕхӕрыкӕохӕм ащытыухӕумагӕх.

Коц гектар 7300-ми, хӕ гек-тар 1875-ми кымафӕр дӕгъоу рахыгӕ. Джы тызпылӕыр ахӕм язытет нахышӕу шыгӕнӕр, минеральнӕ чыгӕшӕлӕхӕмклӕ яшӕ-шӕлӕгӕнӕр ары. Тищыклӕгӕ ам-миачнӕ селитрӕ тонн 2100-р кӕ-ащӕагӕ. Гектар пӕпчъ, хӕсӕ-хӕм язытет елытыгӕу, селитрӕ килограмми 150-рӕ лӕклагӕахӕ. Мы лофшӕлӕнхӕр апӕ зыщырагӕ-жӕагӕр фирмӕу «Киево-Жураки» зыфилорӕр ары. Хӕащӕо щӕрӕх-хӕр зыклӕтхӕ «Луноход» агрега-титлӕм мафӕ кӕс бжыхӕсӕ гектар 400 фӕдизым чыгӕшӕлӕхӕр лӕклагӕахӕ. Бжыхӕсӕ гектар 1200-м ешӕушӕлӕахӕ. Кӕнӕгӕ гектар 1100-ми мафӕ зытлӕшӕлӕ ищыклӕгӕ чыгӕшӕлӕхӕри лӕ-клагӕахӕагӕагӕ.

Мы лофшӕлӕнхӕр ащагӕлӕпснклӕ фирмӕу «Синдика-Агроми». Ахӕми «Луноход» агрегатӕу кӕафыгӕм кӕуцу имылӕу лоф-рагӕагӕ. Фермерӕу Шӕхӕлӕхӕо Адами (Гъобӕкӕуай) РУМ-мклӕ бжыхӕсӕхӕм яшӕушӕнӕу фе-жӕагӕах. Ахӕм ауж ихӕащтых, бжыхӕсӕхӕм адӕлӕжӕштых зӕклӕ адӕр хызмӕтшлӕлӕхӕри, фермерхӕри.

Корр.: Джы гъэтхӕ лӕ-жыгӕхӕм закыфӕд-гӕзӕн. Гектар тхӕпша

ахӕр зыщыхӕшӕлӕхӕ-штыгӕр? Чыгур жьогӕа-ха? Чылапхӕхӕр хӕ-зырхӕа?

Хь. М.: Мыгӕ натрыфымрӕ тыгӕгӕазӕмрӕ чыгу гектар 11658-м щыдгӕбӕгӕон тыгу хӕлӕ. Ахӕр зыщытшӕшт чыгу гек-тар минибгӕум ехӕур гъерекло бжыхӕ кымафӕм шылынӕу тыжӕоагӕу, шлуцӕрымӕр ты-рихӕу шылӕ. Кызырӕгӕушӕу чыгуым игӕушӕлӕбын фежӕштыгӕ агрегатхӕри губгӕом зӕрихӕащ-хӕм фызӕтегӕлӕпсыхӕагӕхӕу цытых. Адӕр кӕнӕгӕ гектар 2658-м гъерекло фышӕхӕ лӕ-жыгӕхӕр тельгӕхӕхӕу, ахӕр зылуӕтхыжӕхӕм, чышӕхӕшӕор диск онӕгӕухӕмклӕ зӕхаупклӕта-гӕу, уцыжы атемытӕу кӕаб-зӕу шылӕхы. Губгӕом уихӕан

Бжыхӕсӕ гектар 9618-у тилӕр гъерекло анахъ охӕтӕшӕлӕхӕм тпхыгӕ. Лӕжыгӕшӕхӕ кӕзытырӕ чылӕпхӕ лӕпкышӕлӕхӕу апӕр репродукция зилӕхӕм минеральнӕ чыгӕшӕлӕхӕр адыхӕтлӕ-хӕагӕх. Клымӕфӕ лӕхӕанхӕм цыгӕо-шъуае-хӕм, былым шӕхӕрыкӕохӕм ащытыухӕумагӕх.

Коц гектар 7300-ми, хӕ гектар 1875-ми кымафӕр дӕгъоу рахыгӕ. Джы тызпылӕыр ахӕм язытет нахышӕу шыгӕнӕр, минеральнӕ чыгӕшӕлӕхӕмклӕ яшӕушӕлӕгӕнӕр ары.

плӕкынӕу кызырӕхӕу дис-каторхӕр зыпышӕлӕгӕхӕ трактор-хӕр лофшӕлӕнхӕм афежӕштыгӕ. Натрыф чылӕпхӕ тонн 118-у ыкли тыгӕгӕзӕ тонн 21-у тищы-клагӕхӕри ядӕгӕуӕклӕ шӕпхӕ-шӕлӕхӕм адиштыгӕу кызылӕклагӕ-хӕагӕахӕ. Чыгӕшӕлоу адыхӕлӕ-хӕащтыгӕри, уцыжӕхӕр ахӕзыгӕ-кӕодыкыштыгӕ гербицидхӕри кызы-дыращыштыгӕри гӕнӕфӕагӕх.

Корр.: Мӕджид, жьокӕ-плӕу шъуилӕр гектар 24704-рӕ. А зӕлтӕур шьогӕлажӕа? Гъерекло ащ тыкызыклӕупчӕм, илӕс пчӕагӕхӕм амылӕ-жыгӕхӕу, цыраужӕ-хӕмклӕ зӕхӕкыхӕагӕхӕу, куандӕхӕр кызырыклӕ-жыгӕхӕр шьогӕкӕб-зӕжӕхӕу, лӕжыгӕшӕла-плӕхӕм тӕкӕу-тӕкӕу кӕахӕшӕогӕхӕагӕхӕу кытӕплогӕагӕ. Сьдым нӕсыгӕа мы лофыр?

Хь. М.: Илӕсӕу кызытынӕ-кыгӕм изакъоу джащ фӕдӕ

чыгу зӕхӕкыхӕгӕ гектар миниплӕ дгӕкӕбӕзжы, лӕжыгӕ зӕфӕшӕхӕафхӕр гектар 22646-мӕ ащытшӕхӕ хъугӕ. Кӕ-нӕжыгӕ гектар 2058-м игӕ-кӕбӕзжыгӕн мыгӕ тыухынышъ, районым кыгӕгӕгӕунӕр жьокӕуплӕ гектар 24704-м зӕклӕм лӕжыгӕр ащыдгӕ-багӕоу тыублӕшт, лӕжыгӕ зӕфӕшӕхӕафхӕу кӕтхыжырӕ-ри нахыбӕ хъуштыгӕ. Джары мыгы гъэтхӕ лӕжыгӕхӕр ып-шӕклӕ зигугӕу кӕсшыгӕ пчӕагӕхӕм ашлоклӕу хӕтлӕхӕн-хӕ тлӕкынӕу зыклӕхӕурӕр.

Корр.: Ари лофшӕлӕгӕ дӕгъу, лӕжыгӕу кӕшӕушӕхыжыгӕр на-хыбӕ шыгӕнӕм изы кӕклӕплӕшӕу. Ащ ыуж, чыгу гектар пӕпчъ лӕ-жыгӕу зӕклӕми кыра-хыжыгӕр зӕфӕмыдиз дӕдӕми, зӕхыщырӕу зышӕуфӕлӕжыкӕлӕ, гъо-мылапхӕм пае лӕжыгӕ-гӕу гъерекло кӕшӕу-хыжыгӕгӕ тонн мин 65-м дӕхӕклаеу кы-хӕхӕштыгӕ, республикӕм ирайонхӕм апӕ шъуи-шъуштыгӕ. Джы техникӕу шъуилӕм, гъэтхӕ лоф-шӕлӕнхӕм ахӕр афӕхӕ-зырхӕмӕ тышыгӕ-гӕуазӕба.

Хь. М.: Техникӕм илофкли, ахӕм арылӕжӕштыгӕмкли гумӕ-кыгӕо шылӕп. Трактор кӕчӕ-шхохӕу жьоным, чыгуым игӕу-шӕлӕбын афӕгӕзӕгӕштыгӕм афӕдӕхӕу 120-рӕ тилӕ. Ахӕм ащышӕу 64-р хызмӕтшлӕлӕхӕм, 55-р фермерхӕм яех, 13-р — «К-700»-х, 16-р — «Т-150»-х, 8-р — «Джон-Дирых». Чыгуым игӕушӕлӕбын пылыштыгӕу, еутӕ-кло агрегатхӕр кӕезыщӕкыштыгӕ тракторхӕу 59-рӕ районым ит, 26-р — лахӕзӕхӕлӕ хызмӕтшлӕ-плӕхӕм, 33-р — фермерхӕм ялӕх. Кыхӕзгӕхӕоужыгӕ сшлоигӕор

2013-рӕ илӕс закӕом тыхыз-мӕтшлӕлӕхӕм трактор кӕчӕ-шхохӕу 4-рӕ «МТ-80»-м фӕ-дӕхӕу 6-рӕ клӕхӕу кызылӕкла-гӕхӕанхӕ зӕралӕкыгӕр ары. Джащ фӕдиз тракторӕу зигугӕу кӕтшыгӕхӕр гӕцӕклӕжыгӕ-агӕхӕу, губгӕом ихӕанхӕм фӕ-хӕазырых.

Мӕкӕумӕщ лӕмӕ-псымӕу ахӕм кырашӕкыштыгӕу чыгур зӕра-гӕушӕбӕштыгӕми, чылапхӕхӕр зӕрӕхӕлӕхӕштыгӕми ташыклӕштӕп. Чыгур зӕрагӕхӕазырыштыгӕ диск онӕгӕухӕу лӕкыб кӕралхӕм кӕащашыгӕхӕм афӕдӕхӕу 35-рӕ, культиватор зӕфӕшӕ-хӕафхӕу 47-рӕ, натрыфыр, ты-гӕгӕазӕр, гъэтхӕсӕхӕр зӕрӕ-хӕлӕхӕащтыгӕ сеялӕ зӕмылӕ-ужыгӕохӕу 70-м еху тичыгу-лӕжӕхӕм алӕклӕлӕ. Ахӕр зӕклӕ губгӕом ращӕнхӕм фытегӕлӕ-псыгӕагӕхӕ. Арышъ, бгӕу пӕтӕ-умкли гъэтхӕ губгӕо лофшӕлӕнхӕм тафӕжӕнӕм, ахӕр игъом, дӕгъоу зӕшлохыгӕнхӕм, гъунӕпкӕклӕхӕр штӕгӕнхӕм тафӕхӕазыр.

НӕХӕЕ Рӕмӕзан.

Адыгабзэр — тиньдэльфыбз ыкӀи ащ тырэгущо! «Адыгэбзэ-ныдэльфыбзэр бзэ кӀочлэшхоу, бзэ лъэшэу щыт; кыльмэ, джэгъогъумкӀэ маисэу, жьым фэдэу псынклэу, зилэзмэ, пцӀашхьом фэдэу быбатэу, сабыим едэащлэу, нахьыжыр ыгъэ-лъапӀэу, шуфэсыр хьакӀэм пгъохэу, ныбджэгъумкӀэ дэхэлӀу-лэу, губзыгъэмрэ гульытэ-гупшысэмрэ ялъэгъохэщэу — адыгэмэ ягъуаз», — ылауагъ зэ-лъашлэрэ бзэшӀэныгъэлэжышхоу, профессорэу КӀэрэщэ Зайнаб.

Гъэтхапэм и 14-м, хабзэ зэрэхъугъэу, адыгабзэм и Мафэ хэтэгъэунэфыкӀы. БзэшӀэныгъэр гъогу лъагъоу тфыхэзыщыгъэ тикӀлэегъаджэхэр, шӀэныгъэлэж инхэр дахэкӀэ тыгу кӀэтэгъэкӀы-жыкӀ. Адыгэ кафедрэр адыгабзэм игъогу лъызыгъэкӀотэрэ еджапӀ. Апэ дэдэ апшӀэрэ еджапӀэм кафедрэу кышчызӀуахы-гъагъэмэ ар ащыщыгъ. 1953-рэ илъэсым адыгабзэмрэ ӀэкӀыб кӀэралыгъуабзэхэмрэ якафедрэу агъэпсыгагъ. ПашӀэу кафедрэм илагъэр педагогикэ шӀэныгъэ-хэмкӀэ кандидатэу, доцентэу **Даур Хьазрэт Батыр ыкӀор** ары. Егъэджэн планхэу лингвистикэм ыкӀи литературоведением афэгъэзагъэхэр зехи-гъэууагъэх. Ащ кышчыулагъэу адыгэ кафедрэм гъогу кӀыхъэ кыкӀугъ. 1956-рэ илъэсым хэ-ушъхьафыкӀыгъэу адыгабзэмрэ адыгэ литературэмрэ якафедрэ агъэпсыгъ, нэужым, 1992-рэ илъэсым, филологиемкӀэ кафедрэ щылэ хъугъэ. Кафедрэм пашӀэу илагъэхэр джы шӀэныгъэлэж ныбжыкӀэхэм ящысэтэ-хыплэх. Ахэр: **Даур Хьазрэт Батыр ыкӀор** (1955 — 1976), **КӀэрэщэ Зайнаб Ибрахимэ ыпхъур** (1976 — 1992), **Шъаукъо Аскэр Абубэчыр ыкӀор** (1992 — 1997) ыкӀи 1997-рэ илъэсым кышчегъэжыгъэу кафедрэм ипашӀэр **ХьакӀэмыз Мир Нухэ ыпхъур**.

Адыгэ кафедрэм Ӏоф щызы-шӀэгъэ шӀэныгъэлэжхэр егъэ-джэным ыкӀи адыгэ бзэшӀэ-ныгъэм ахагъэхъоным псэемыб-лэжъэу фэлэжыгъэх.

СикӀлэегъадж

Даур Хьазрэт педагогикэ шӀэ-ныгъэхэмкӀэ кандидатыгъ, до-центыгъ, кӀлэегъэджэ-методи-стыгъ. Адыгабзэмрэ литературэ-мрэ якафедрэ ипашӀэу илъэс пчъагъэрэ Ӏоф ышӀагъ, кафедрэм ӀофшӀлэн зыкызэрэригъэлэ-тыштым, адыгабзэмрэ литера-турэмрэ янаучнэ Ӏофыгъохэр зэрэзэшӀуихыштымэм мыпшы-жъэу пылъыгъ. Хьазрэт науч-нэ ӀофшӀлэным студентхэр хэ-щэгъэнхэм, апэрэ лъэбэкъухэр ашӀынхэм ыналэ тыригъэтыш-тыгъ. А уахътэм макӀлэп Даур

Хьазрэт гъэсэнныгъэм игъогу тырицагъэр. Ахэм шӀэныгъэлэж-хэри, тхакӀохэри, кӀэралыгъо ӀофышӀэхэри, кӀлэегъаджэхэри къахэкӀыгъэх.

Хьазрэт научнэ ӀофшӀлэгабэу Ӏлэхэм — еджапӀэм адыгабзэкӀи, урысыбзэкӀи зэрэджэхэрэ тхылъ-хэми, статьяхэу ытхыгъэхэми, гушылалэхэу зыхлэжыгъэхэми, программэу зехигъэууагъэхэми — цыфмэ шӀоу афишлагъэр кьагъэлъагъо. Анахь мэхъанэ ин зилэхэу Даур Хьазрэт ыт-хыгъэхэм ащыщых еджапӀэм пае зехигъэууагъэ учебникхэр, про-граммэхэр, кӀлэегъаджэхэм апае ытхыгъэ тхылъэу **«Ады-габзэм иегъэджэн иметодик»** зыфилоэрэ.

Адыгабзэм илексикэ, исин-таксис яхьылӀэгъэ Ӏофыгъохэм язэхэфын Хьазрэт Ӏлахьышхо хишӀыхьагъ, Ӏофыгъо зэфэшъхьаф-хэр кызыщилэтрэ ыкӀи кызыщы-зехифрэ статьяхэр кыхиутыгъэх. **«Адыгабзэм игушыӀэзэгъусэ-хэр»** зыфилоэрэ тхылъэу 1986-рэ илъэсым кыдыгъэкӀыгъэм адыгэ гушыӀэзэгъусэхэм яграмматикэ инэшэнэ-гъэпсыкӀэхэм игъэкӀо-тыгъэу кышчытегушчыгъ.

Хьазрэт кӀлэегъэджэ-мето-дист кьодыгъгъэп, ар зэльашлэрэ шӀэныгъэлэж-ушэтӀагъоу щытыгъ. Методикэ ӀэпыӀэгъухэу кӀлэ-егъаджэхэм аригъэгъотхэрэр шыкӀлэ-амал зэфэшъхьафхэмкӀэ алыгъэлэсыштыгъэх, кӀлэегъа-джэхэм яшӀэныгъэ зычыхагъэ-хьорэ институтым лекциехэр цызэхышӀэщытыгъэх. Адыгэ хэ-кум адыгабзэм ехьылӀэгъэ Ӏо-фыгъохэу цызэрэхъэхэрэм ча-нэу ахэлажыштыгъэ.

Апэдэдэ сикӀлэегъаджэ нэ-луасэ сызфэхъугъагъэр кӀлэ-егъэджэ институтым сыкызы-члахьэр ары. Апэрэ курсым сыщеджэзэ Даур Хьазрэт ка-бинетым кычӀлахьы, еджэгъу ужым ыдэжъ кафедрэм тӀылуха-нэу кытилуагъ. Бэ тыгу кыхьа-гъэр, бэ тызэгупшысагъэр а уахътэм. Пчъэм макӀлэу тытеуи, тыукӀытапэзэ, тшъхьы кӀэтымы-лэтуу кафедрэм тычӀэхьагъ.

Ежыр гушӀубзыоу кытпэгъо-кӀыгъ, тытӀысынэу кытилуагъ. Гухэлъэу Ӏлэхэм, тапӀкӀлэ Ӏоф зыдэтшӀэшт, тыналэ зытедгъэ-тышт Ӏофыгъохэм тащигъэгъо-загъ, темэ цыкӀу зырызи кы-титыгъ. Сэ ащ дэжыым темэу кыситыгъагъэр натрыфыр зэ-рӀлэжыштыгъэ амалхэр кӀэстхы-хьанхэу ары. Джащ кышчегъэ-жыагъэу, зы темэм зы темэр кыкӀлэпыкӀозэ, шӀэныгъэм игъогу, Ӏлагъо, тэ кӀэтымышӀэу, тытырицагъ. Гъатхэ кӀэс сту-дентхэм афызэхашӀэрэ научнэ конференцием ренэу тыхыгъэ-лажыштыгъэ. Еж ӀофшӀлэн гуахьо зэрэхигъуатэрэр кыхэ-щэу нэгущӀоу, зы такыкъ за-кӀокӀи инэплӀэгъу тыримыгъэкӀлэу тыкызэрэгущӀлэрэм кьедэлӀушты-гъэ, тэ тигъэхъэгъэ цыкӀлӀухэм ар ащыгушӀуштыгъэх.

Хьазрэт цыф гъэтӀылыгъэу, цыф зафэу, гуфэбэныгъэ ин хэлъэу щытыгъ. Ренэу ынэмэ щыпцӀыр кьакӀэщыштыгъэ, зыкӀи ар нэшхъэу тӀэгъуштыгъэп. ТиеджакӀэ, типсэукӀэ, тӀофхэр зэрэкӀохэрэм ренэу кьакӀлӀупцӀэ-штыгъ. Цыфхэр анапӀкӀэ зэ-рзэфэмыдэхэм фэд студент-хэм яшэни, язекӀуакӀи, яеджэ-ни зэфэдагъэл. Хэт сьд ышӀагъэм, дахэу, ыгу химыгъэ-кӀлэу, иеджэн дэгъу горэ кы-хигъэщыти, лъагъэу дихьыезэ кышчытхыштыгъэ. Студентхэр

Ныдэльфыбзэм

ашлагъэм кӀигъэгущӀуштыгъэх. Егъаши ымакъэ Ӏэтыгъэу ар студентхэм адэгущылагъэл, гу-щылэ шӀэбэ дахэр икӀлэсагъ.

КӀлэегъэджэ институтыр кы-зысэхым еджапӀэм ӀлъэсиплӀэ сыщылэжыагъэу институтым кӀээгъэзэжыгъ, филологиемкӀэ факультетым иурыс кафедрэ ӀлъэсиплӀо Ӏоф щысшӀагъ.

Даур Хьазрэт Ӏпсауныгъэ кызыӀыхьы, ӀофшӀлэныр ыгъэтӀы-лӀыжыын фаеу хъугъэ. Ащ ычӀыплӀэ адыгэ кафедрэм сы-кырагъэблэгагъ, сикӀлэегъа-джэ ӀофшӀлэн пысыдзэжыгъ. Занятием сычӀлахъэ кӀэс ре-нэу гукӀэ зыдэсӀыгъэу Ӏлъэс пчъагъэрэ кыыздесхьакӀыгъ. СикӀлэегъаджэ кӀэсымыгъэу кӀы-тэжынын сыпылыгъ. Хьаз-рэт ригъэджагъэхэр экӀлэ непэ адыгабзэм дэлажыгъ, агу етыгъэу мыпшыжыгъэу яныдэль-фыбзэ кьаухъумэ. Даур Хьазрэт ригъэджэгъэ пстэуми агу дахэкӀлэ кыинэжыгъ, мыкӀодыжыын са-угъэтэу цыфхэм кьахэнэжыгъ.

Шъхьэлэхъо Рим.

Адыгэ кафедрэм идоцент.

Адыгэ бзэшӀэныгъэр зыгъэбэгъогъэ бзылъфыгъ

Хэтэ дахэкӀэ тхыдэм хэхьа-гъэр, Цыфыбзэм шӀукӀэ зыцӀэ рауагъэр? ПелӀшт дышъэм хэтэ нахь лъапӀэр, Адыгэ бзылъфыгъэу бзылъ-фыгъэ луш.

(Жэнэ Къырымыз).

ГъэшӀлэ гъогу пкӀугъэм, уфай-уфэмыеми, уфызеплӀэкӀыжыы, гурышэкӀлэ зэолӀэгъулӀэжыы. Шъхьадж Ӏофэу зыпылымкӀлэ цыф зэфэшъхьафхэм адэгъу-щылэн, яолӀэн фаеу уахътэхэр кыхэкӀыкӀ. Ащ епхыгъэу гукъэ-кӀыж зэфэшъхьафхэр хэти изэхэшӀыкӀ кыхэнэжыкӀ. Сы-дигъокӀи нахьыжыхэр тиупцӀэ-жыгъэх, тижьогъо нэфых, тильэ-гъохэщых. Ащ фэдэ гъозэнэ-фэу, зэчыи ин зыхлэщэу цыф-хэм шӀукӀлэ бэрэ агу имыкӀлэу Ӏльыштхэм **КӀэрэщэ Зайнаб** ащыщ.

Зайнаб Тбилиси дэт универ-ситетыр апэу кӀээыухыгъэмэ

ащыщ. ШӀэныгъэу ыгъотыгъэ-хэм джыри ахигъахъо шӀоигъоу кавказыбзэхэм яаспирантурэ чӀэхъэ, идиссертацие Ӏоф дешӀлэ. **«Адыгабзэм ишапсыгъэ ди-алект хэушъхьафыкӀыгъэ нэ-шанэхэу хэлъхэр»** зыфилоэрэ 1953-рэ илъэсым кьегъэшӀып-кӀэжыы, филологие шӀэныгъэ-хэмкӀэ кандидат мэхъу. Тихэку ишӀэныгъэ хьасэкӀлэ ар хэхъо-ныгъэшхоу щытыгъ, адыгэхэмкӀэ апэу ащ фэдэ цӀэ лъапӀэ Кош-хьаблэ кыкӀыгъэ пшъашъэм кыфагъэшӀошагъ. 1969-рэ илъэ-сым джащ фэдэуи апэрэу Ады-геймкӀэ филологие шӀэныгъэхэм-кӀэ доктор, профессор хъугъэ. КыкӀлэпыкӀогъэ Ӏлъэсхэм егъэ-джэн ӀофышӀохэр зэшӀуихыхэзэ, Зайнаб наукэм ишӀыпкӀэу пы-лъыгъ. Адыгабзэмрэ литерату-рэмрэ якафедрэ Ӏлъэс 16 ипэ-цагъ.

Зайнаб ӀофшӀлэгъэ инэу Ӏлэхэм ащыщ **«Адыгабзэм изэхэф гушыӀалъэ»**. Ар ХьатӀэнэ Аб-дулэ игъусэу 1960-рэ илъэсым кыдагъэкӀыгъ. В.Г.Рогавэ кӀы-гъоу 1966-рэ илъэсым **«Грам-матика адыгейского языка»** зыфилоэрэ кыхауыгъ. Моно-графиехэр, учебникхэр, Ӏэпы-лӀэгъухэр Ӏлъэс экӀлэпыкӀохэм кыдэкӀыгъэх. Иберийскэ кав-казыбзэхэм язэгъэшӀлэн шӀэны-гъэлэжышхом Адыгейм лъап-сэ щыфишӀыгъ, ӀэкӀыб кӀэра-лыгъохэм ябзэшӀэныгъэлэжхэм ныбджэгъуныгъэ адырилагъ. Ащ ишӀэныгъэхэм, ӀофшӀагъэхэм осэшхо кьафашӀыштыгъэ, сим-позиумхэм, конференциехэм арагъэблагъэщыгъ, ахэм док-лад гъэшӀэгъонхэр кьащишӀы-штыгъ.

Адыгэ кӀэралыгъо кӀлэегъэ-джэ институтым тыщеджэнэу тыкызэкӀом, апэрэ мафэхэм кьащыулагъэу кыддэлажъэу кытхэууагъэ кӀлэегъаджэхэм КӀэрэщэ Зайнаб апэ итыгъ. Научнэ лъапсэ Ӏлэу адыгэ бзэшӀэныгъэр зэхэфыгъэным, ныдэльфыбзэм идэхагъэ, иба-игъэ кытпӀыгъэлэсыным ар лъэ-шэу пылъыгъ. Тэр-тэрэу научнэ ӀофшӀлэнхэм тадэлэжъэн, шӀэны-гъэм кӀэу кыыхахъэрэм акып фытиӀэу текӀолӀэн тӀлӀэкӀынуэ тигъэсэныр, тшӀлӀэныгъэ хэдгъэ-хъо зэпытыным тыфигъэблэныр ары анахъэу ыналэ зытетышты-гъэр. Егъэджэным дакӀоу нэб-гырэ пӀпч зыгъэгумэкӀырэ ӀофыгъохэмкӀлэ ӀэпыӀэгъу афэхъу-ным фэхъазыр зэпытыгъ.

Джауштэу студент пӀпч ыналэ лъэшэу тыригъэтыштыгъэ, ыгу етыгъэу Ӏоф дишӀэщытыгъэ. УплӀэкӀлун-ушэтыхэр уфэса-кыпӀэу бзэм дызепхьан зэ-рэфар сыдигъуи ттхакӀумэ ри-гъэкӀыштыгъэп, тизэхэшӀыкӀ ар щыщ шыпкӀэ зэришӀыным ренэу пылъыгъ.

Ныдэльфыбзэм фэцагъэхэу, хэшӀыкӀ фызилэхэм аспиранту-рэм яеджэн щылъагъэкӀотэным лъэшэу Зайнаб лъыплӀэщытыгъэ ыкӀи зэмыблэжъэу хэти Ӏоф дишӀлэнэу фэхъазырыгъ. Сэри синасып кыыхьы Зайнаб ны-дэльфыбзэм иамал инхэр кыс-ӀэкӀыгъэханхэ ылъэкӀыгъ, кӀлэ-лэегъэджэ сэнэхъатым фырилэ шӀульгъур, мыпшыжъэу ады-

габзэм узэрэдэлэжъэн фаер сигъэшӀагъэ.

ШӀэныгъэлэжыым ихьатыркӀэ синаучнэ ушэтӀын лъызгъэкӀотэн слӀэкӀыгъэ, сьд фэдэрэ ӀофкӀэ уеолӀагъэми, нэгъуихыгъэу, хьа-лӀлныгъэр кыхэщэу кыппэгъо-кӀэу щытыгъ. КӀэрэщэ Зайнаб Ӏофэу зыпылым ыгукӀлэ лъэ-шэу фэцагъэу, гушхуагъэ хи-гъуатэу адыгэ бзэшӀэныгъэм фэлэжыагъ, лъэныкьуабэмэ ына-Ӏэ атэзыдзэрэ цыфыгъ.

Тызэрытхэрэ, тызэрыгушӀлэрэ ныдэльфыбзэм хэхъоныгъэ зэри-шыгъэр КӀэрэщэ Зайнаб фэдэ цыф Ӏушхэм яшӀушӀагъ.

Уахътэ тешӀагъэми, Зайнаб ишӀэныгъэ лъытэныгъэшхо фэтэ-шӀы, ащ дыкӀыгъоу ицӀыфыгъэ ыуаси кыдгъурылуагъ ыкӀи ты-фэразэу игугъу дахэкӀлэ тэшӀы.

БГЪОШЭ Зар.

Адыгэ кафедрэм идоцент.

ШӀэныгъэлэ-жышхуагъ, ӀофшӀлӀкӀуагъ

«Бзыур зылэтырэр ытам, цы-фыр зылэтырэр ӀофшӀагъ». Мы гушӀлэжыымкӀлэ кьезгъажъэ сшӀо-игъу ыкӀи нэлӀуасэ шуфэсшӀынуэ сыфай филологие шӀэныгъэхэмкӀэ докторэу, профессорэу Шъаукъо Аскэр Абубэчыр ыкӀом ехьы-лӀэгъэ сугущылэ.

Шъаукъо Аскэр Абубэчыр ыкӀор гъэтхапэм и 5-м, 1935-рэ илъэсым чылэу Хьатыгъужы-кьуае кышчыхъугъ. ЕджапӀэр кызыеух ужым филологие фа-культетым чӀэхьагъ ыкӀи кыу-хыгъ. ӀофшӀлэн гъогу 1956-рэ илъэсым редакцияе «Социали-стическэ Адыгейм» щыригъа-жы, апэ корректорэу, етӀанэ зэдзэкӀагӀоу Ӏоф ышӀагъ. Ащ ыуж Адыгэ шӀэныгъэ-ушэтӀын институтым бзэмкӀлэ иотдел ипашӀэу Ӏоф ышӀагъ.

1960-рэ илъэсым кышчегъэ-жыагъэу 1963-рэ илъэсым нэс СССР-м шӀэныгъэхэмкӀлэ и Ака-демии бзэшӀэныгъэхэмкӀлэ и Институт иаспирантурэ (Москва) щеджагъ. 1963-рэ илъэсым кы-шчегъэжыагъэу ищӀлэныгъэ гъогу зышӀуихыгъэ мафэхэм анэс ти-университет щылэжыагъ. 1992-рэ илъэсым кышчегъэжыагъэу 1997-рэ илъэсым нэс адыгэ кафедрэм ипашӀэу Ӏоф ышӀагъ.

Шъаукъо Аскэр мыпшыжъэу гъэсэнныгъэм Ӏлъэс 50-м ехъу щылэжыагъ. Адыгабзэм изэгъэ-

ИГЪОГУ

A black and white portrait of a middle-aged man with dark hair, wearing a dark suit jacket, a white shirt, and a patterned tie. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a plain, light-colored wall.

ХЪАМЫРЗЭКЪО Нурыет.
Адыгэ кафедрэм (мы
уахътэм) ипаш. идоцент.

МЭФЭКИ ЗЭХАХЪ

Искусствэм фэклорэ лъагъор сыдэуштэу клалэм кыыхыгъа, сыд гугъахэ оредым рипхыхэрэр? Ищылэныгъэ ыкли итворчествэ афэгъэхыгъэ упчлэхэмклэ артистэу Быштэкъо Азэмэт мы мафэм зыфагъэзагъ, ежыри игуапэу, мыр иапэрэ творческэ зэлу-

луженнэ артист» щытхуцлэхэр кыфагъэшьошагъэх.

Мыщ дэжым кэлэгъэн фаер Быштэкъо Азэмэт шлушлэ концертыбэмэ зэрахэлажэрэр, гуклэгъушхуи, гупыкли, цыфыгъэ ини зэрилэхэр ары. Амал зимылэ цыфэу хуапсэрэм, клэлэ-цыкълу сымаджэхэм (уз лаехэм кьалэпыхыжыгъэн фаехэми) гукли, псэкли, мылькукли Азэмэт лэпылэгъу зэрафэхуэрэр зымы-

щытэп, ау оредыр гусэу еж кыыхыгъ. Мы уахтэм ар Мыекъопэ кьэралыгъо техно-логическэ университетым эконо-микэ гьэлорышлэнымклэ ифа-культет ия 5-рэ курс заоч-нэу щеджэ. Ау ыгуклэ зымыгъэ-гупсэфырэ оредыр кыыхыгъэу Быштэкъо Азэмэт лъэпкы искусствэм зыкыщегъоты. Джыри ныбжьыклэми, ильагъо теуцагъ. Оредым епхыгъэ гуп-

кыгурылоу клалэм тапэклэ ахэр нахыбэу иконцертхэм зэрахыгъэхаштхэр кылуагъ. Игуапэу мэфэки зэхахьэм хэлэ-жэрэ пстэумэ апае, пиани-нэм кыдыригъалозэ, «Бокал вина» зыфилорэ лирическэ оредыр ыгъэжыныгъ. Макъэм, оред кьэлэклэ шыклэ-хабзэми гунэ алыфэу зафегъасэ, ащклэ зылуагъэ кьэклэрэ специалист Къэбэртае щырил. Ор-орэу лэф зыдэпшлэжыными, щысэхэр бгъэ-федэхэзэ, мэханэ илэба, арышл, Быштэкъо Азэмэт оредым ды-рилэ гусэныгъэр зэрилэклэу егъэпытэ.

Творческэ зэлулэгъуэр зэ-хэзыщэгъэ Лъэпкы тхылъеджа-плэм илофышлэхэми, ащ хэлэ-жэргъэ пстэуми артист-орэдылоу Быштэкъо Азэмэт «тхыашуе-гъэпсэу» кьарилуагъ. Залыми зэфэдэклэ лэгутеом зыкы-щилэтыгъ. Ары. Оредыр цы-фымклэ гусэшл, ар зыгъусэр хэтми насыпышлонэу Тхэм ешл.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет.

Сурэтхэр зэхахьэм щыты-рахыгъэх.

Оредыр зыгъусэр насыпышлэщт

Бзылфыгъэхэм я Дунэе мафэ ипэгъоклэу, гъэтхэпэм и 5-м, зичэзыу зэлулэгъу-зэхахьэу «Зыныбж икыгъэм упчлэ 100-клэ зыфэтэгъазэ» зыфилорэр АР-м и Лъэпкы тхылъеджалэ щылагъ.

Ащ ихьэклагъ зиорэд макъэ ныбжьыклэхэми, нэмыкы цыфы-бэми агу рихьэу, Адыгэ Рес-публикэм ыкли Къэбэртэе-Бэль-кьар Республикэм язаслуженнэ артистэу Быштэкъо Азэмэт.

Азэмэт тыгъэгъазэм и 5-м, 1991-рэ илэсым Мыекъуапэ кыыщыхугъ. Исабыигом кы-щегъэжыагъэу оредыр, кыашьор анахьэу икласэхэу кьэтэджыгъ. Музыкэ лъэпкы лэмэ-псымэхэми ылапэ анэсыгъ ыкли кьаригъэлон амал дахэ илэ хуэгъэ.

Оредылонымклэ, кьэшьо-нымклэ сэнатуыгъэ кьодьер армырэу, клалэм зэчыл гъэ-нэфагъэ зэрэхэлъыр гъуащэ-рэп. Быштэкъо Азэмэт иорэд-хэмклэ кьедэлухэрэм агу нэсы ыкли ахэр кыфегъэуушхы дэ-хагъэм, зэфагъэм, шыпкыагъэм. Иорэдхэм щылэныгъэ шлулэгъур ахэгощагъ, мэкъэ гохъ лъэш ил.

клэгъуми (мы шыклэмклэ), джэ-уапхэр кьаритыжыгъэх.

Азэмэт оредылоу кьодьер, кьэшьокло дэгъу. Республикэ гимназиом щеджэ зэхум, клэ-лэцылкы кьэшьокло ансамблэу «Мыекъуапэ инэфылээхэр» зыфилорэм лъэпкы кыашьохэм защыфигъэсагъ. Джы оредхэмрэ кыашьохэмрэ зэригъэгъусэзэ, иконцертхэр егъэбаих, егъэклэ-раклэх.

Быштэкъо Азэмэт нэмыкы артист-орэдылохэми — Нэчэс Анжеликэ, Нэфышъэ Чэримэ, Тхыагъэлыдж Муратэ ыкли Шьэ-олыхуэ Лилие ягъусэу концерт-хэм ахэлажэ. Азэмэт илэс 22-рэ нылэп ыныбжьыр, илэс 4 хуэгъу адыгэ эстрадэм хэт, сценэр зэлуехы. Охтэ клэклэ дэдэм кыкылоу кьэралыгъо щытхуцлэ инхэр кырапэсы-гъэх: чьэпыогъум и 3-м, 2013-рэ илэсым Адыгэ Республикэм и Лышхъэ иунашъоклэ Быштэкъо Азэмэт «Адыгэ Респу-бликэм изаслуженнэ артист» ыкли Къэбэртэе-Бэлькьар Рес-публикэм и Лышхъэ игъоу зэрилэгъуэгъу «Къэбэртэе-Бэлькьар Республикэм изас-

уасэ щылэп, нэмыкы цыфхэмкли щысэ орахьу.

Быштэкъо Азэмэт 2011-рэ илэсым «Звук-М» зыфилорэ музыкальнэ кыдэгъэклэклор игъусэу, иапэрэ сольнэ диск «Сто причин» ылоу ыкли мыщ тешлыкыгъэ видеоконцертыр кыдыгъэкыгъэх.

Быштэкъо Азэмэт музыкэм феджагъэу, ар исэнэхьатэу

шысабэ кызыдырехьаклы, иклас ыкли ильапл адыгагъэр, илэгъу ныбжьыклэхэми ахэр кыагъэгъу-нэу, зэрахьанэу фый, адыгэ пшъэшъэ нэплэ кьедзыхыгъэ, нэбзыц кыхьэр анахъ кьахэзы-гъэщырэр илэпкы лэдэбэу Азэ-мэт елытэ.

Адыгэ лъэпкыым кырыкълуа-гъэр зэклэ оредыжхэм зэ-рахэлъыр, кызыращылуагъэр

Ужыым икъэбар

Ютэжъ

жыым урамым зэпырыхушъутырэ ужь цыкълур кыльэгъу.

— Мыщ икъэбар уфаемэ кып-фэслотэн, сиклал, — ылуагъ тэтэжым.

— Сыд къэбар? Сыкьедэлуным сы-фэхъазыр, тат, — кызылуипхъотыгъ шъэожъые цыкълум.

— Мы кьэслотэщтыр хуэгъэ шып-кьэу цыфхэм кьалотэжы. Зы унагъо горэм шыхъаф ышыгъэу, кыақырыжъэу ялагъэр зэхахыжыщтыгъ. Сэщ фэдэ лыжъ цыкълу гори апэмычыжъэу, лэф зэрэшлэрэм еплъэу щысыгъ. Ошлэ-дэмышлэу клэлэ ныбжьыклэхэр лъэшэу кьэбырсырыгъэх. Къэхуэгъэр ымышлэу лыжыри кызыщыхушъутыгъ. Макъэр кызыщылугъэм зэклом, кыақырэу зэ-хахыжырым ужь набгъо кыахэгъотагъэу, щыр цыкълуищ ащ исэу, рашлэщтыр амышлэу еплъыхуэ лыжыри ахэхагъ. Набгъом зыпари рамышлэнэу, тлэклэ луагъэклотыныш, агъэтлылынэу унашъо афишыгъ. Ащ зэрилуагъэм фэдэу ашыгъ, зэхахыжырымэ ащыщ пхэ горэ кытемыфэнэу набгъор лъагъэ-кълуати, агъэтлылыгъ.

Уахтэр щэджэгъоуж класэ хуэгъэу шыхъафыр аухыгъ, цыфхэри зэхэкли-жыгъэх. Лыжъ закьор ары а чыплэм

кылунажыгъагъэр. Макъэ горэхэр зэхихы зэхум, лыжыыр нахъ сакъэу далуу ыублагъ. Ужъ цыкълур кьэкло-жыгъэу инабгъо лыхушъутыгъ. Наб-гъор земыгъотыжым, ужыым зипллы-хъагъ. Унэу щытыгъэм клэсэнхэр хуэ-рэрэбзэу клэтыгъэх. Ахэм ащыщ бгыкьоу илэм пышлэгъэ лыкълум епллыгъ, ащ цыуанэу пылъагъэми псынклэу гу лъы-тагъ. Ужъ цыкълум ыгу кьэклыгъэр кыгурымылоу, хушътыр шлогъэшлэгъоны хуэгъэу лыжыыр лыплъэщтыгъэ. Ужыыр клэсэным бгыкьоу илэм дэчъай, лыкьоу пышлэгъэм пылъэгъэ цыуаным ечъалли, хэжагъ. Ищыр цыкълухэр аукыгъэхэу кызышлэшлыгъэ ным игубж ин дэдагъ. Ыпсэм фигдадэщтыгъэ ужъ цыкълухэр зылэклэклэдэгъэ унагъор ежыри ыгъэклэдын гухэлэ илэ хуэгъэ.

Ужыыр бгъэгубжы зэрэмыхушътыр тицылкълум щегъэжыагъэу кытало-щтыгъэ. Сыд фэдэ мыхъун ышлэу лъэгъуэгъэми, анахъ гушылэ дахэу гум кыхьэхэрэр фэбгъэзэнхэ фаеу ало-щтыгъэ. Етлани ынэмэ уаклаплъэ мы-хушътэу алоуи зэхэпхын лъэкълыщт. Ужыым ыгу цыкълу зыхэбгъэкыклэ е зыбгъэгубжыклэ, зэрэунагъоу лъэпсэ-клэдэу ыгъэклэдын ылъэкълыщт. Уна-

гъом исхэр зэклэ зэуж итэу пэрэхуэ-джэхэ зыхуэклэ е кынышхо кызафа-клэклэ «ужъ кышъухэжагъа, сыдэу шъуилоф лымыкълотэхэра?» ало.

Зищырхэр зымыгъотыжырэ ужъ цыкълур унагъом исхэм ашхыщт щэм игубж хигъэхъагъ, джы изэкьэ дэдэу кызыэрэнагъэм пае чэфынчъагъэр кышъ-хъащылуагъэу кьэхыжы, кыақырыжым ылапсэ кытлысхъагъ. Тлэклэрэ шы-сыгъэу ищыр цыкълу мэлэклэ ллэрэмэ япцлэу макъэ ытхыакулмэ кыыридзагъ. Зэхихыгъэр кыгурымылоу ны гулалэм ышхъэ цыкълу псынклэу кыпхъотагъ. Макъэр кызыщылурэм дэжэ лыкълуатэзэ, набгъор кыгъотыжыгъ. Ищырхэр пса-ухэу зэригъотыжыгъэхэм ужыыр шыгу-шлукыгъ, ау ахэр ыгъэшхэнхэу римы-гъажъэзэу цыуанэу пылъагъэм дэжэ чъэжы, ыпэрэ лъэкълуитлуклэ еуи, щэу итыр кыырикълутыгъ. Етланэ зыфэзэ-щыгъэ щыр цыкълухэм адэжэ ыгъэзэ-жыгъ.

Ольэгъуа, сишъау, ужыыр цыкълу нахъ мышлэми, зэрэпсэушхъэ лушыр?! Уна-гъом исхэм еж ищырхэм ягъэ зэрара-мыгъэклыгъэр кызыешлэм, ежыри лажэ зымылэ цыфхэм иягъэ аригъэкыжы-гъэп.

Джары, сицылкы, ужыым пае кьало-тэжырэ кьэбарыр. Тыгъэми ыкълуачлэ нахъ кьэлэшыгъ, тэри цыкълу-цыкълуу тиунэ тегъэклужъ.

Хъасанэ икьорэлъф цыкълум ылапэ ылыгъэу кьэлапчэм фауээнкыгъ...

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.

**Илъэс 40-рэ
сатыушыным
фэлэжъагъ**

кыслорэп, Нэхэе Сэлэмэт (шы-
лэжэп, Тхэм джэнэтыр кы-
рет) ильэсыбэрэ кыутырэу Го-
родскоим клозэ тучантесэу шы-
лэжыагь. Кытылпэлуи ар Джэ-
джэхаблэ кьэдгьэкложыыгагь,
ау кыутырдэхсэр уцугьэхэп,
тэрклэ мыхун зэхьун, рай-
он loф ашли етлани Городскоим
арагьэжжыыгагь. Джыри зы
клэлэ хьупхэе ыцлэ кьеслошт.
Ар сигуадзэщтыгыгу Тыгьужэ
Налбий. А кьунчыкьохьэблэ
клалэм льэашу сигьэрэзагь,
loфшлэклошхуагь.

Хөкүк Куушук илээс 40-м кыккылоц шытху хэлъу ипшээр-
рылхэр зэригэцэклагэхэм пашэхэм
ифэшшоуэ уаси кыфашыгь —
«Советскэ коопера-
цием иотличник», «Адыгэ Рес-
публикэм сатыушынымккэ иза-
служеннэ лопыш!» зыфилорэ
шытхуццэхэр кыфагэшшоа-
гэх. лопшэнэм иветеран, шыт-
ху тхылъу илэр пшы пчъагь.

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъу шъыпкъэу, ащ еджэу зэрэщытми тыщыгъуаз. Тщыгъупшэрэп сельпом итхъаматэу зыщэтým

Теуцожь районымкӓ кӹуаджэу Пэнэжыкыуае
щыпсэурэ Хьокӓ Кушыку ыцӓ кӹепломэ, ар
зыфэдэр, иофшӓкӓгӹэр, цыфышлоу, адыгэ-
гӹэ дахэ хӓльэу, нӓбджэгыушлоу, ахэхӓкӓ-
кыахӓкыжыкӓм фӓкыулаеу зэрэщытыр
кыуимылонэу, районым ичылэгыо 23-мӓ
ащыпсэурэ тинажыжыхэр хӓгӹэкыыхи, Адыгэ-
кыалэ хэхӹэрэ псӓупӓхэми кыадэмыкынынэу
кыытцэхӹу. Зыкӓлашӓрэр лыытэныгӹэрэ
шӹхӓкӓфэныгӹэрэ зыкыфашыӓрэр непэ кыы-
зынӓсыгӹэм, гытхӓпэ мазэм и 14-м ащ
ыныбжӓ ильӓс 75-рӓ мӓхыуми, юф ешӓфӓ
цыфхэм афэдэгыугӹэшӹ, ахэм яфӓло-фашӓ-
хэр шытхӹу хӓльэу афигӹэцакӓщтыгӹэхэшӹ,
а лӹэхӹэнэ чыжыэм гыотыгыуаеу шытыгӹэ то-
вархэр губгыом ит механизаторхэм, фермэм
щылажыэхэрэм кыафищӓщтыгӹэшӹ ары.

гэзэкыштыгъэх, сэри кыыслэ-
кыхъэщтыгъэх, кьоджэдэсхэ-
ми афасщэщтыгъэх. Сиавтоту-
чан ренэу ушьагъэщтыгъ ыкй
хъазырыштыгъ. Пчэдыжъым
жъэу сежъэти, кьуаджэхэм, кьу-
тырхэм садахъэщтыгъ, амал
зырилэу згъэразэщтыгъэх, кьыз-
кылъэлүхэрэ товархэр стхы-
ти, кьафэзгъотыштыгъ.

Корр.: Къэсэшлэжы бы-
лымгъэпщэрыпэ совхо-
зым агроном шхьалэу
сыщылэу хыныгъо лъэ-
хъаным уиавтотучан
къаклоу залъэгуклэ ти-
механизаторхэр зэрэгү-
шлощтыгъэхэр...

Хьюкло К.: Ары зэрэщытыгэр. Лэжыгыгэшхом иугюйжыгьом силофшэн нахь згыэльэщытыгь. А гэмэфэ мэфэ жюркь лъэхьаным губьгом итхэм сафсакыщытыгь. Ежхэри кыспапплэщтыгьэх. Щэджэго шхэгьум ехьулэу сахахьэщытыгь. Джары ахэм ащыщэу псэухэрэр непэ кызнэсыгыгьэм кызыксыфсэрэхэр, дахэу кызыксыпгьокыыхэрэр. Джары

Корр.: Ащ фэдиз уахтэу
плэки кэмыганэу
узышылэжыагэм цы-
фыбэм шүклэ агу укы-
зэринагээр нафэ. Адэ

Хъокло Кушыку ильэс 40-м кыкклоц шытху хэ-
лэу ипшэрылхэр зэригъэцклагъэхэм пашэхэм
ифэшъошэ уаси кыфашыгъ — «Советскэ коопе-
рацием иотличник», «Адыгэ Республикэм сатыу-
шынымкIэ изаслуженнэ лофшI» зыфилорэ шыт-
хуцIэхэр кыффагъэшоагъэх. лофшIэным ивете-
ран. шытху тхылъэу илэр пшIы пчъагъ.

Хьюкло Кушыку 1939-рэ ильэ-
сым игьэтхэлэ мазэ и 14-м
Пчыхалыкыуае щыпсауштыгъэ
Хьюкло Алкэс имэкъумэщышэ
бын-унэгъо лужу кыхъухагъ.
Зэшиблымэ зы шыпху ялагъ.
1957-рэ ильэсым чылэм дэт
гурыт еджаплэр кызеухым,
ышнахыжыху Андзауррэ Ай-
дэмьыррэ зычылажэщтыгъэхэ
Пнэжыкыоэ селпым лоф ши-
шэнэу ригъэжыагъ. Ащ даклоуи
военкоматым ныбжыкылэхэм
апае зэхихэгъэ курсху шо-
фер сэнэхъатыр зычызэра-
гъэгъотырэр ктеухы.

1958-рэ ильэсым дээм күүлкүү кыышихынэу ащэ, Германием тидзэу итхэм ахэфэ, ильэси 3,5-рэ кээтышл, кыегээзэжы. Ыпэклэ лоф зыишилэ-ттыгыэ Пэнэжыкыое селпом 1962-рэ ильэсым рагьэблэгэ-жы. Ащ итхьаматэщтыгыэу Бэ-гугтэ Мосэ кэлэклэм дэгүшчылэш, пшэрылгэу ыгээцэклэщ-хэр кыгыурегалошл, селпом иавтотучан фегэзэ.

— loф псынклагэп сызфа-
гээзэггагэр, — кьелуатэ Хьо-
кло Кушыку. — Сэмэркээп
ныла зэклэлыкlokлэ гьэнэф-
гэм тетэу Чобэкьюае кыще-
гэжягэу Очлэчые нэс кы-
риубытэрэ псэүплэ 23-р кьэб-
гээгьунэныр, кьоджэдэсхэр
кыизклэлэлулгэхэ товархэр
кьафбэгьотынхэр, афэлчэжын-
хэр, бгэрээзнхэр. Колхозхэм,
совхозхэм ятрактор бригадэ
15-м ехьумэ, былымэхьо фермэ
20 фэдизмэ, тутынлэжэ бригадэ
зыхьылымэ сазычатехьашт
уахьтэм колхозникхэр кьащы-
сэжэщтыгэх.

— Непэ тиынбжыкIэхэм ашIэрэп а лъэхъаным икыныгъохэр, — икьэлотэн кыпегъашэ Кушыку. — Джы тучанхэр зэрэхъоихэм, ахэм узыфэе товархэр ачIэтэкьуагъэу

зэрэгцгым фэдэгьп. Гьоты-
гьое товарху алырэгьухэр,
джэхэшьотедзэхэр, гьэучыла-
льэхэр, сэгзугьойхэр, телеви-
зорхэр, нэмыкьбэри кьоджэ
тучанхэм ачлэгьотэнэу шыты-
гьп. Ахэр сэры зэрагьашэ-

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъу шыпкъэу, ащ еджэу зэрэщытми тыщыгъуаз. Тыщыгъупшэрэп сельпом-итхъаматэу зыщэтым гъэзет кIэгъэтхэгъур кызы-сыкIэ илъэс къэс ыджэ тызэрэкIоштыгъэр, икол-лектив хэтхэр зэкIэ лъэпкъ гъэзетым зэрэкигъа-тхэщтыгъэр.

щтыгъэхэр. Джары цыфхэр кызыккысажэщтыгъэхэр. Ахэр шхъарытупщэу сызыфаехэм ящэнэу щтыгъэп, пащэхэм лэжьэккы пэрытхэм афысагъа-щэщтыгъэх.

А гъотыгъое товархэм афэ-
дэхэри, нэмык! товархэу ык!и
гъомылапхъэу чылэ тучанхэм
ац!эмыгъотэштхэри къырыса-

«адыгэмэ шлу ши, псым хадз»
зык|а|орэр.

Джаушээр илээс 31-рэ авто-
тучаным исыгээу, губгьо гьо-
гухэмкээ районым зынэмысыгээ
кьогьурэ, зэмыкюлэлгээ лэ-
жыгээшлэлэрэ кээмынагээу
Хьюкю Кушыку Пэнэжыкьөө
сельпом 1993-рэ илээсым ит-
хьаматээу агьэнафэ. Ишътхьу, ида-

хэтхэ узыдэлэжыэгэ ту-
чантесыгээхэ е уипэ-
щагээхэм ащышхэу са-
туушыныр зэрифэшьюа-
шэу зэхэцэгэным,
кьоджэдэхэр гээрээ-
гэнхэм пылгыгээхэу
зыцэ кьеплоштхэр?

Хьюкло К.: Ахэр бэ мэхъу-хэми, аышщхэм ацлэ къеслон. Райпотребсоюзым итхьаматэ-щтыгъэу Хьюкло Мэдини, Пэнэ-жьыкьое сельпом илэшхъэ-тетыгъэу Нэхэе Юсыфи сщы-гъупшэхэрэп. Ахэр клэлэ гъэ-сагъэхэу, ялофшлэн хэшлыкы-шо фырайэу, шьырыпхэу, лэдэб ахэлъэу щтыгъгъх, уадэлэ-жьэнклэ псынклэгъэ.

Тучантесхэмклэ апэ зигугуу
къэсшы сшоигъор Къунчы-
къохъаблэклэ Жаклэмыкыо Зе-
клошыу. Зи ыльэкл кыгыгъна-
гъэп, ыльэс 25-рэ тучаным те-
сыгъ, ыкьоджэдэсхэр ыгъэрэ-
загъэх. Кыутырзу Шевченкэм
тучантесэу ыф цызышлэгъэ
Сыхаджэкыо Разыте хулпхъэ
дэдагъ. О зэрэпшыпхьум пае

гээт кĕгэтхэгүр кызысы-
кĕ илѳс кѳс ыдѳж тызѳрѳ-
кѳштѳгѳр, иколлѳктив хѳтхѳр
зѳкĕ лѳпкѳ гѳзѳетѳм зѳрѳкĕ-
гѳтхѳштѳгѳр.

Иунагуи дахэ, фэшлыгээуи мэпсэу. Ишъхьэгүсэу Риммэ сатыушынымкӀэ техникумыр кыуухыг, а сэнэхьатым плэ-шлэгү шанэ рылъжагъ. Зэ-шъхьэгүситүм лфыгыиц зэ-дагыотыг, дахэу зэдаплүгэх, рагъэджагэх. Анахьыжъэу За-ремэ политехническэ институ-тыр кыуухыг, Адыгэкълэ иад-министратие илофыш. Пшэ-шэитлоу илэр дэгъоу еджагъ. Акуандэ Пшызэ медакадеми-ер кыуухыгэу, врачэу Ленин-град юф шешлэ. Суандэ Пшы-зэ кьэралыгьо университетыр кыуухыгэу Краснодар шэ-лажхэ.

Заремэ ыуж кыккырзэ Рэ-
мэзанэ Москoвскэ коопера-
тивнэ институтумрэ милици-
ем иапшээрэ еджаплэу Ленин-
град дэтымрэ кылухыгэхэ, Мье-
кыагэзэ шэпсэу, милицием имай-
орэу отставкам кыагэу, биз-
несым пылэ. Ащ икелэлэ зэ-
тлуазэхэу Кушыку ятэжэрэ ятэ-
рэ ацлагэхэхэ, Наурзэрэ Ал-
кьэсрэхэ, зыфаусыгэхэм Рязань
дэт дзэ академиер кыахыгэу,
лейтенантхэу Лъэустэнхэблэ
хьапсым Юфшлэныр шырагэ-
жыгэ.

АнахыкӀӀу МуратӀ мӀкӀу-мӀщ институтыр кӀуухыгӀ, биз-несым пылӀ пӀффыгӀитӀу иӀ

Опсэу, Кушыку, дахэу ушыл, опсэу. Уимэфэкыккэ тыпфэгү-шлосэ, бэгъашлэ ухүнэу, шлоу, дэгъоу, дахэу шылэр кыбдэхүнэу тыпфэлъало.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Сурэтхэм арытхэр: Хьокіо Кушыку; Пэнэжыкьое сельпом итхьаматэу зыщэтым зипэцэгэз коллективым Кушыку хэт.

ТЕАТРЭМРЭ ПІУНЫГЪЭМРЭ

«Тыкъэсыжыгыгъ», «Новэ адыгейцэхэр»...

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахимэ ыцлэкIэ щытым кыгъэлъэгъорэ спектаклэхэм яплы зышлэгъохэм япчъагъэ хэпшыкIэу хэхъуагъ. Мыекъуапэ дэхсэм ямызакъоу, къуаджэхэм къарыкIыхэрэр спектаклэхэм ащытэлъэгъух.

Къош Къэбэртэе-Бэлькъарым идраматургэу М. Думэным ытхыгъэм техыгъэ спектаклэу «Тыкъэсыжыгыгъ» зыфилорэр режиссерэу Н. Тхаклумащэм зигъэуцугъэр илъэс зауэ хъугъэ. Артистхэу КIыкI Юрэ, Уджыхъу Марыет, Кушъу Светланэ, ХъэтхэкIумэ Аскэрий, Джымэ Заремэ, Ахмэт Артур, нэмыкIхэм ярольхэр дэгъоу къашых. Спектаклэр комедиэм нахъ дештэми, плуныгъэ мэхъанэу илэм псынклэу гур зэлъекIу.

Адыгабзэм изэгъэшлэн, игъэфедэн, тилъэпкъ шэн-хабзэхэм язехъан, щэфын-щэжыным пылхэм ящылэкIэ, ахъщэхо джыбэм илхыным есагъэм ипсэукIэ, нэмыкIхэм «Тыкъэсыжыгыгъэр» къатегушылэ.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхы-

кIушырэ Аслъан, культурэм илофышлэхэр спектаклэм еплыгъэх. «Новэ адыгейцэхэр» зыфилорэ спектаклэу мыхъо-мышлагъэхэр зезыхъэхэрэр зерагъэпщынэхэрэм фэгъэ-

хыгъэр непэ Лъэпкъ театрэм къыцагъэ-лъэгъошт.

Сурэтым итыр: спектаклэу «Тыкъэсыжыгыгъэр» артистхэм къашы.

ТИКОНЦЕРТХЭР

ЯорэдхэмкIэ тагъэгъушIо

Бзылфыгъэхэм я Дунэе мафэ фэгъэхыгъэ концертхэу Къыблэ шьолпырым щыкIуагъэхэм цыфыбэ яплыгъ. Зэкъош республикэхэм яартистхэм шлугъэгъум, ным, ныбжыкIэгъум, мамыр псэукIэм яхылыгъэ ордэхэр къауагъэх. Купэу «Имперьер», нэмыкIхэри къэшъуагъэх.

Адыгэ Республикэм и Къэра-лыгъо филармоние гъэтхапэм и 11-м щыкIогъэ пчыхъэхэхэхэм еплыгъэхэм гушIуагъоу хахыгъэр макIэп. Осетиэм, Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къэрэщэе-Щэрджэ-

сым, Адыгеим, фэшхъафхэм яартистхэм урысыбзэкIэ, яныдэль-фыбзэхэмкIэ ордэхэр агъэжын-чыгъэх. Искусствэм хэшылкI фы-зилэхэр, артистхэм ятворчествэ лпылпэхэрэр бэ хъухэу залым

чIэсыгъэх. Артистхэм оредыр къызэрэхадзагъэм лпыпытэу Iэгу афытеощтыгъэх.

— Мыекъуапэ сыкъэкIоныр сигуап, — къытилиагъ Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къыблэ Осетиэм язаслуженнэ артистэу, тиныбджэгъушIоу Ураган СултIан. — Адыгэ Республикэм щыпсэурэмэ мэфэкIым пае сафэгъушIо. Ным шлугъэгъоу фытилар зыгъэпытэрэмэ тащыщ. Сыфай зэкIэ ныхэр якIалэхэм арыгушхохэу, адатхэхэу чылэнхэу.

Пшъэщэ ищыгъэу Лилу тиреспубликэ шлукIэ шашIэ. Мэкъэ дахэкIэ ыгъэжынчыхэрэр оредхэр гум хэпкIэх. Лилу къызэрэтилуагъэу, мэфэкI концертхэм ахэлэжъэныр шэнышIу фэхъугъ. Тиорэдыло цIэрылоу Нэчэс Анжеликэрэ Лилурэ зэгъусэхэу оредхэр къызыхадзэхэкIэ, залым чIэхэр адежъых.

Къэрэщэе-Щэрджэсым, Адыгеим язаслуженнэ артистхэу Нэчэс Анжеликэ тизэдэгъушIэгъу лыгъэкIотагъ.

Искусствэм ишIуагъэкIэ зэкъош артистхэр бэрэ зэлъэкIох, концертхэр къызэдатых. А. Нэчэсым зэрэхигъэунафыкIыгъэу,

Мыекъуапэ щыкIогъэ концертым адыгэхэр, урысхэр, урымхэр, Iэ-кIыб хэгъэгумэ къарыкIыжыгъэхэр, нэмыкIхэри щытлэгъугъэх. Искусствэу лъэпкъхэр зэфэзы-щэхэрэм фэлэжъэрэ артистхэм гушIуагъоу къытфахырэр тэгъэ-лэплэ.

«Синан» зыфилорэ адыгэ оредыр Нэчэс Анжеликэ къызыхэдзэм Iэгу къыфытеуагъэх, къыдежъыугъэх.

Оредыло ныбжыкIэхэу Азамат Цавкиловым, Идар, нэмыкIхэм зыкъызылаухынэу, искусствэм хэхъоныгъэхэр фашIынхэу тагъэгъугъэ. Адыгеим шагъэлэ-плэрэ оредылоу Тхыагъэлыдж Муратэ Къэбэртэе-Бэлькъарым щыщ, унэгъо Iужъу зыцаплугъэр. Эстра-радем цIэрыло зэрэщыхъугъэм фэшI иныбджэгъухэм лъэшэу афэ-раз. Ащ иорэдхэмкIэ пчыхъэ-зэхыхэр кIэухым фэкIуагъ. Концертым хамылэжъагъэхэми, Къыблэ шьолпырым шашIэхэрэ оредылохэу Дзыбэ Мыхъамэтрэ Эльдерэ Айдэмыррэ пчыхъэ-зэхэхэм щытлэгъугъэх. Ахэр хакIэхэм гушIылэгъу афэхъугъэх. Лъэпкъхэр зэфэзыщэрэ искусствэм ибаиныгъэхэр лызыгъэкIотэрэ артистхэм шлоу щылэр къадэхъунэу тафэлъало.

Сурэтым итхэр: Лилу, Ураган СултIан, Нэчэс Анжелик.

ВОЛЕЙБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЭУ «Б»-р

Ящэнэрэ чIыплэм фэбэнэшт

Урысыем волейболымкIэ изэнэкъокъу хэлэжъэрэ коман-дэхэу апшъэрэ купэу «Б»-м хэтхэр Махачкала щызэлукIагъэх. Я 7 — 12-рэ чIыплэхэм афэбанэхэрэр апэрэ къекIокIыгъом щызэдешлагъэх. Мыекъопэ «Динамо-МГТУ»-р зэнэкъокъум зэрэхэлэжъагъэр, чIыплэу зыдэщы-тыр зэтэгъапшэх.

Махачкала щызэлукIагъэхэр: «Тверь» Тверь, «Спартак» Москва, «Искра-2» Одинцово, «Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ, «Ростов-Волей» Ростов-на-Дону, «Дагъыстан» Махачкала. Тикоман-дэ иешIэгъухэм якIэуэххэр дэи-хэу тлэытэрэп.

«Искра-2» — «Динамо-МГТУ» — 3:0, «Динамо-МГТУ» — «Спартак» — 3:2, «Дагъыстан» — «Динамо-МГТУ» — 3:1, «Ростов-Волей» — «Динамо-МГТУ» — 1:3, «Динамо-МГТУ» — «Тверь» — 0:3.

«Динамо-МГТУ»-м итренер

схъалэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Павел Зборовскэм зэрилытэрэмкIэ, тикоман-дэ купэу зыхэтым ящэнэрэ чIыплэр къыщыдихын ылгъэкIышт. КIэух ешIэгъухэу Тверь щыкIоштхэм зафегъэхъазыры. Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым истудент-хэмрэ мы еджаплэр къэзыухыгъэхэмрэ тикоман-дэ щешIэх. Спортсмен цIэрылохэр къырагъэблагъэхэрэп. Ар къыдэплэйтэмэ, «Динамо-МГТУ»-м щешIэхэрэм уакъыщытхъуныр яфэшъуаш. Командэм икапитанэу Къошк Рус-лъан, Олег Холостовым, Алек-

сандр Соколовым, Павел Горди-совым, Андрей Сафоновым, нэмыкIхэм щысэшIу къагъэлагъо.

Зэтэгъапшэх

1. «Дагъыстан» — 14
2. «Тверь» — 13
3. «Спартак» — 6
4. «Динамо-МГТУ» — 5
5. «Искра-2» — 5
6. «Ростов-Волей» — 2.

Гъэтхапэм и 31-м кIэух ешIэ-гъухэр Тверь щаублэщтых.

НэкIубгъор зыгъэхъазыры-гъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр
ыкIи къыдэзы-
гъэкIырэр:
Адыгэ Республи-
кэм лъэпкъ
ЮфхэмкIэ, Iэ-
кIыб къэралхэм ащы-
псэурэ тилъэп-
къэгъухэм адыряIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыхэщыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыж зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын ЮфхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыплэ гъэлары-
шланI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4000
Индексхэр
52161
52162
Зак. 664

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шхъалэр
Дэробэ Тимур

Редактор
шхъалэм
иапэрэ гуадзэр
МэщлэкIэу
Сайд

Редактор
шхъалэм
игуадзэр —
пшъэдэкIыж
зыхырэ
секретарыр
Хъурмэ Хъусен